

การประชุมนานาชาติ Moving towards on Integration of Language and Culture

รศ.ดร.ธงชัย สมบูรณ์

มนุษย์มีเรื่องราวของภาษาและวัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคมทุกคนเฝ้า แต่ทั้งนี้มนุษย์แต่ละเผ่าก็ต้องแสวงหาวิธีการที่จะทำอะไรให้สิ่งนี้ที่ถูกเรียกว่า เป็นอัตลักษณ์/ตัวตนของตนเองให้ดำรงอยู่ได้โดยไม่ให้ล่มสลายไปกับการเปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดยั้งของสังคมโลก ฉะนั้นการรักษาไว้ซึ่งภาษาและวัฒนธรรมจึงถือว่าเป็น “แก่นแกน” ที่ทุกคนเฝ้าทุกสังคมจะต้องให้ความใส่ใจให้ความสำคัญและตระหนัก

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยรามคำแหงอันเป็นที่รักของผู้เขียน ที่ให้โอกาสทางวิชาการเข้าร่วมประชุมนานาชาติและนำเสนอบทความ ที่จัดโดย The Institute of Language Art and Culture, Suan Dusit Rajabhat University ,Bangkok Thailand ระหว่างวันที่ 2-3 กรกฎาคม 2558 ที่ผ่านมา ในการนี้ผู้เขียนได้นำเสนอบทความทางวิชาการเพื่อเป็นสาธารณวิทยา เรื่อง “ Philosophy of Education : The Great River of Learning”(ปรัชญาการศึกษา : มหานทีแห่งการเรียนรู้) ด้วยเหตุว่า ผู้เขียนรับผิดชอบสอนกระบวนการวิชาปรัชญาการศึกษา (EDF 6003) ในระดับบัณฑิตศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ ถือว่าเป็นการกระจายพรหมแดนข้อความรู้อีกด้วย

วัฒนธรรมและภาษา : มายาชีวิตของสังคม

วัฒนธรรมและภาษาเปรียบเสมือนชีวิตของคนเรา กล่าวคือ มีเกิด แก่ เจ็บ และก็ตายไปในที่สุด มีความมีเที่ยงแห่งอนิจจัง วัฒนธรรมและภาษาถือว่าเป็นสิ่งที่มีความหมายเชิงแบบแผน (Pattern of Meaning) ที่เกิดจากการเรียนรู้ของสมาชิกในสังคมแต่ละแห่งร่วมกันรังสรรค์ปั้นแต่งขึ้นมาภายใต้ระบบที่ผสมกลมกลืนได้อย่างยิ่ง (Assimilated Integration) โดยทั่วไป วัฒนธรรมประกอบไปด้วย วัตถุ สิ่งของ และส่วนที่เป็นพฤติกรรมที่ผสมผสานเป็นกฎเกณฑ์และมาตรฐานต่างๆ จนทำให้ “ผู้คน/สมาชิก” ทราบว่า จะทำอะไรและจะทำสิ่งนั้นๆเมื่อใด

วัฒนธรรมและภาษาเป็นระบบสัญลักษณ์ (Symbolic System) อันเกิดจากปัญญาที่มนุษย์คิดสร้าง และเปลี่ยนแปลงลักษณะธรรมชาติให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตที่ดีของตนเอง การถ่ายทอดกระบวนการของระบบสัญลักษณ์ที่มีต่อมนุษย์ด้วยกันซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีต่อกัน (Transmission of Learning Process) จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง

ภาพรวม (Over all Pictures) ของวัฒนธรรมและภาษาที่นักวิชาการ (Keynote Speakers) เป็นผู้ฉายภาพข้อความรู้ในการประชุมนานาชาติครั้งนี้ ถึงระบบการเรียนรู้ของผู้คนในสังคม คือ

1 วัฒนธรรมและภาษาเป็นผลผลิตของพฤติกรรม (Products of Behaviors) สิ่งนี้ล้วนเป็นผลผลิตจากการกระทำของมนุษย์ทั้งสิ้น กล่าวได้ว่า ระบบความรู้เชิงภาษา ระบบความเชื่อเชิงการแสดงออกทางด้านพฤติกรรมทางสังคมของสมาชิกนั้นล้วนส่งผลถึงชุมชนทั้งสิ้น เช่น พฤติกรรมภาษาเชิงสังคม (socio-linguistics) ของเด็กวัยรุ่นสมัยนี้ ซึ่งบางครั้ง สื่อความหมายออกมาเฉพาะกลุ่มเท่านั้น

2 วัฒนธรรมและภาษาเป็นวิถีชีวิตและลีลาชีวิตของมนุษย์ (Ways of Life) วัฒนธรรมของคนในชุมชนเป็นผลผลิตเชิงปรากฏการณ์ทางสังคม (Social Phenomena) ที่มนุษย์สร้างขึ้นมา ด้วยเหตุนี้ไม่ว่าจะเป็นถ้อยแถลงต่างๆ (Statements) สุภาษิตคำพังเพย (Proverbs) หรือแม้แต่การสร้างสรรค์มิติของชีวิตโดยผ่านการเรียนรู้ทั้งที่มีระบบหรือที่ไม่มีระบบที่ตายตัว

3 วัฒนธรรมและภาษาเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ (Changeable Things) สังคมมีลักษณะเป็นพลวัต ฉะนั้นทั้งสองสิ่งนี้จึงต้องมีการปรับตัวให้เหมาะสมกับกาลสมัย ซึ่งบางครั้งผู้คนในชุมชนไม่สามารถสร้างข้อจำกัดได้ในอัตราของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ลักษณะทางชีวภาพและสัมพันธภาพจึงเป็นความท้าทายของมนุษย์ในการสร้างสภาพสมดุล (equilibrium) ระหว่างการเปลี่ยนแปลงกับการคงอยู่

ดังนั้น สังคมต้องพยายามค้นหาความหมายทางสื่อสัญญาณทางวัฒนธรรมและภาษาให้มากขึ้น เพราะบางครั้งการกระแทกและการไหลบ่าของวัฒนธรรมอื่น อาจส่งผลให้เกิดความล่าช้าทางวัฒนธรรมได้ (Cultural Lag) นักวิชาการทั้งหลายที่เข้าร่วมประชุมครั้งนี้ต่างให้ข้อคิดที่สอดคล้องกันว่า “อัตลักษณ์แห่งวัฒนธรรมและภาษา คือ ตัวตนของคนในชาติ”

มณฑลแห่งกาลเวลา : พลังศรัทธาแห่งความดีงาม

วัฒนธรรมและภาษาเฉกเช่นสรรพสิ่งทั่วทั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงไปภายใต้มณฑลของกาลเวลา และเช่นเดียวกัน กาลเวลาจะเป็นตัวตัดสินความดีงามของสังคมด้วย “อย่ามองความดีงามเพียงแค่ว่า ทำเพื่อ ฦ เวลานั้นเท่านั้น ให้คิดถึงกาลเวลาในอนาคต สิ่งที่ทำก็จะถูกเรียก พลังความดีงามที่ยั่งยืน (Sustainability) แต่ในกาลปัจจุบัน พลเมืองของชาติทุกคน ต้องภาคภูมิใจว่า ไม่มีที่ใด ให้ความได้ได้เท่าบ้านตน ไม่มีที่ยิ่งใหญ่ไปกว่าแผ่นดินที่เราอาศัย และที่นี่คือ แผ่นดินไทย Kingdom of Thailand, The Land of Smile and Hospitality. !!!! ขอรับท่าน